

FATİH TÜRBEDÂRİ AHMED AMİŞ EFENDİ

(D. 1223/1807–V. 20 ŞABAN 1338/09.05.1920)

Abdullah KUCUR

Fatih Hazretleri ve Türbesi

Fatih Hazretleri, hedefini gizlediği büyük bir sefere çıkarken Gebze yakınlarında 'Hünkar Çayırında' rahatsızlandı ve 03.05.1481 tarihinde vefat etti. 19 gün sonra yani 22.05.1481'de şimdiki türbesinin bulunduğu yere defnedildi. (Halil İnalçık, Kuruluş Dönemi Osmanlı Sultanları, s. 190)

Türbesi, 6 Aralık 1766 (h. 4 Recep 1180) depreminde yıkılan camisiyle birlikte III. Mustafa zamanında yeniden yapıldı. Türbe, Cibali yangınından sonrada I. Abdülhamid tarafından tamir ettirildi. 1865-1866'da Sultan Abdülaziz türbedeki sandukanın Sedefli Şebekesinin yerine gümüş şebeke koydurdu. (H. Önkal, Osmanlı Hanedan Türbeleri, s. 225-230; Ali Rıza Özcan, Fatih Külliyesi II- Hazire, s. 204-207)

XVI-XVII yüzyıla ait olduğu kabul edilen tevzinameye göre türbe görevlilerinin listesi ve maaşları:

*2 Türbedar (5 akçe), 90 Cüzhan (2 akçe),
1 Sermahfil (3 akçe), 1 Muarraf ve müferrik (1 akçe),
4 Muhafız (3 akçe), 1 Buhurcu (2 akçe)
1 Saka (2 akçe), 1 Çerağdar-ferraş (2 akçe)
1 Noktacı (3 akçe) (Hakkı Önkal, s. 228)*

Şeyh Bekir Efendi Hazretlerinin türbedarlık vazifesine başlama tarihini bilemiyoruz. Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin önce ikinci türbedar olarak vazife aldığı ve 1877 (hicri 1294) yılından itibaren birinci türbedar olduğu anlaşıyor.

Ya Hazreti Türbedâr Ahmed Amîş Halvetî

Ahmed Amîş Efendi Hazretleri, Bulgaristan'ın Tuna vilâyetinin Tırnova kasabasında 1807 (h. 1222-3) yılında dünyaya geldi. Ali Efendi'nin oğludur. Toprağa bağlı varlıklı bir ailenin çocuğuydu. Sıbyan ve medrese tahsilini memleketinde tamamladı. Daha 14 yaşlarındayken bir hakikat arayıcısı olarak Servi'deki ürefâ-yı tarikat-ı Bektaşiyeden Sadık Efendi'nin dergâhının kapısını çaldı (O. Ergin Bey'e göre Sadık Efendi müftü imiş. s. 134). Sadık Efendi "Sizin nasibiniz bizden değil, ırkı pâklerdeniz. Yerinize gidip, ona intizar ediniz." cevabını verdi. Amîş Efendi Hazretlerinin yaşı yirmiye geldiği sıralarda Kuşadalı İbrahim Efendi Hazretleri'nin halifelerinden Kadızâde Ömer Efendi, Şeyhine niyabeten Tırnova'ya geldi. Vaktiyle Kavak Baba adına yapılmış olan bir tekkeyi yeniden inşa ve ihya ederek, orada Halvetî tarikatını neşre başladı. Ahmed Amîş Efendi Hazretleri, kendilerine intisap etti. Emrullah Efendi, eşraftan Hacı Mehmet Ağa, Tırnovalı Süleyman Efendi, Hacı Nesip Efendi gibi birçok 'Talibân-ı aşk-ı Muhammedî' ile birlikte Ömer el-Halvetî Hazretleri'nin 'meclis-i pürnûru ezkârında sermest-i cezebât-ı hakikat' oldular (Evrenoszade, s. 2).

"Hangi tarikattasınız?" sualine Ahmed Amîş Efendi Hazretleri şu cevabı vermişlerdi: "Halvetî tarikindenim, seyr-i sülûkumu Ömer el-Halvetî'den gördüm. Daha ilerisini sorar isen, Şabânî tarikine ve Şaban-ı Velî'ye müntesibim". "Sizin için Arap Hoca ile görüşmüştür, melâmidir diyorlar." sualine ise "Melâmet adında bir tarikat yoktur. Bununla beraber umumiyetle tarikatta melâmet büyük bir makamdır. Tarifât-ı Seyyid'e bak. Arab Hoca dediğiniz Seyyid Muhammed Nûru'l-Arab ise çok büyük bir zat idi, ben onunla görüştüm. O benim sohbet şeyhimdir." diye cevap verdi. 'Gulat-ı melâmiyenin hâlatından müteezzi olan' Ahmed Amîş Efendi Hazretleri melâmetini izhar etmezlerdi. Hatta defaatla müritlerine "Biz o adı, melâmîliği yasak ettik. Bir daha söylemeyin. Bir manevî davet üzerine

gidip kendisine mülaki olduk ve verdiği icazetnâmeyi teberrüken bir hediyedir diye aldık. Nitekim daha Tırnova'dayken, görmemiş ve görüşmemiş olduğum halde teberrüken Eâzım-ı Meşâyih-i Nakşibendiyye-i Hâlidîyye'den Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hazretleri'nin gönderdikleri bir Nakşî icazetnâmesini de almıştık" dedi (O. Ergin, s.146).

Kuşadalı İbrahim Efendi Hazretleri, 1843 (h. 1259) senesinde hac farızasını ifadan sonra Şam'a gelerek 1845 (h. 1262) yılına kadar orada ikamet ettiler. Tekrar hacca niyetlendiklerinde İstanbul'a bir mektup yazarak, müntesiplerinden arzu edenlerin kendilerine mülaki olmalarını istediler. Telkini zikre mezun ettikleri Bosnavî Mehmet Tevfik Efendi Hazretleri yüzü aşkın müridânla Şam'a vasıl oldu. Şam ayân-ı ulemâsından Küzberizâde muhaddis Abdurrahman ve Attarzâde Mahmud Efendilerin de dâhil olduğu hac kaflesi önce Medine-i Münevver'e, oradan da -kolera salgını- sebebiyle Mekke-i Mükerreme'ye hareket ettiler. Rabiğ mekinde hastalanan Kuşadalı İbrahim Efendi Hazretleri 1845 (h. 1262) yılında mâsivallah'tan tecerrüt edip âlem-i envâr'a göçtüler (Ö. A. Aksoy, XXXIV). Envâr-ı bekâbillah içinde sır olan Kuşadalı sultan; 'Makâm-ı niyâbet-i Muhammedîyede kalb-i âlem olmak üzere', yerine Hamâmî Bosnalı Mehmet Tevfik Efendi Hazretlerini bıraktılar (Evrenoszade, s. 2). Bu sıralarda Tırnova'da irşat vazifesini devam ettirmekte olan Ömer el-Halvetî Hazretleri 1858 (h. 1268) yılında önce Ahmet Amîş Efendi Hazretlerine, sonrada Emrullah Efendi'ye hilafet vererek her ikisini de irşada mezun kıldılar.

Bir gece Ahmed Amîş Efendi Hazretleri İstanbul'dan gelen iki üç ihvân ile sohbet ederken, Bosnavî Mehmet Tevfik Efendi Hazretlerinin kemâlât-ı kudsiyelerine dair konuşulmuştu. O gece Ahmed Amîş Efendi'ye, zuhûratında

Manasında 'iki ömr-i nebevî' ihsan edildiği buyrulan Türbedâr Ahmed Amîş Efendi Hazretleri, uzun ve bereketli bir ömür yaşadktan sonra, damadı Ahmed Naim Efendi'nin Şehzâdebaşı'ndaki evinde 9 Mayıs 1920 (hicri 20 Şaban 1938) tarihinde Hakk'a yürüdü. Cenaze namazını Abdülaziz Mecdi Efendi kıldırdı. Türbedârlığını yaptığı Fatih Hazretlerinin camisinin haziresinde topırağa verildi.

Bosnavî Mehmet Tevfik Efendi Hazretleri görünüp, kendisini İstanbul'a davet etmişti. Ahmed Amîş Efendi Hazretleri, bu hadiseyi Ömer el-Halveti Hazretlerine arz etmişler ve aldığı emir üzerine İstanbul'a gelerek Bosnavî Mehmet Tevfik Efendi Hazretlerinden 'emr-i celil-i râbitayı telakkun' ile Tırnova'ya dönmüşlerdir. Ahmed Amîş Efendi Hazretleri, 1864 (h. 1281) yılında Bosnavî Aziz'in davet-i ilâhiyeye icabetleri sırasında İstanbul'a geldiler. Bosnavî Aziz'den feyziyâb olan Üsküdarlı Hoca Ali

Efendi, Evâmir müdürü Rifat Efendi, Üsküdar'da Nalçacı Dergâhı Şeyhi Mustafa Enver Bey, Kâşgar Hükümeti sefiri sıfatıyla bulunan eâzım-ı ulemâ-yı İslâm'dan ve Füsûsu'l- hikem şârihi Yakup Han Kâşgarî ve Fatih Türbedârı Bekir Efendi Hazretlerinin her biriyle görüşerek Tırnova'ya döndüler ve 1877 (h. 1294) yılına kadar orada ikamet ettiler. Bu müddet zarfında Ahmed Amiş Efendi Hazretleri, Tırnova'da Sıbyan Mektebi muallimliği yaptı. Daha sonraki zamanlarda isim yapmış olan İsmail Fenni Ertuğrul (1855-29.01.1946), Mustafa Enver (25.11.1860-28.03.1909) ve Hasan Rıza (1849-1920) beyler, Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin rahle-i tedrisinden geçmişlerdi. Sert ve disiplinli bir hocaydı. Mektebi, 'Amiş'in Mektebi' diye bilinir ve tercih edilirdi (O. Ergin, s.137). İstanbul'a gelip Hamâmî Mehmet Tevfik Efendi Hazretleriyle görüşüp döndükten sonra, bir hamam kiralayıp onun gibi hamam işletti. 1853 (h. 1269) yılında Kırım Muharebesi'ne iştirak ederek tabur imamlığı yapmıştı (O. Ergin, s.137).

Tırnova'dan Ayrılış: 1877'de (h. 1294) Tırnova elden çıktı. Ahmed Amiş Efendi Hazretleri, Tuna vilâyetinin düşmesinden bir hafta önce ailesiyle beraber İstanbul'a geldi. Nuruosmaniye'de 15 günlük bir misafirlikten sonra Hırka-ı Şerif'te ikamet etmekte olan Türbedâr Şeyh Bekir Efendi Hazretleriyle birlikte oturdu. Harp bitince Tırnova'ya dönüp ne var ne yok hepsini satıp İstanbul'a geldi ve Sarıgözel semtinde bir ev alıp oraya yerleşti.

Türbedarlık: 1878 (h. 1296) yılında türbedâr Şeyh Bekir Efendi Hazretleri, âlem-i cemâle yürümeden birkaç gün evvel 'pek sevgili mürid-i mükerrem ve halef-i muhtemlerine', "Artık ben gideceğim. Benim yerime birinci türbedâr ol, evkâfa git muameleni yaptır." dedi. Muamele iki günde bitirilemeyince, üçüncü gün "Git, üç saate kadar yaptır gel." buyurdu. Şeyh Bekir Efendi Hazretleri, nihayet muameleyi bitirip birinci türbedâr olarak dönen Ahmed Amiş Efendi Hazretlerine "Ahmed, artık ben gidiyorum. Senin yanında ölürsem, belki dayanamazsın. Bir kaç dakika çık, şöyle bir dolaş da gel" derdi. Fatih Hazretleri'nin türbesinin etrafını dolaşıp gelen Ahmed Amiş Efendi Hazretleri, Bekir Efendi Hazretlerinin -oturur vaziyette- ruhunu teslim etmiş olduğunu gördü. Amiş Efendi Hazretleri, bu kıssayı anlatırken ağlar ve "Baktım ki o ölmemiş. Ölen benmişim, kalan oymuş." buyururlardı (O. Ergin s.139).

Ahmed Amiş Efendi Hazretleri,

kendisine intisap edip, sohbet halkasına dâhil olan pek çok zevatı ilmen ve irfanen yetiştirdi ve kemale erdirdi. Bunlardan bazıları: Halifesi Kayserili Mehmet Tevfik Efendi Hazretleri, onun halifesi Maraşlı Ahmed Tahir Efendi Hazretleri ve onun halifesi Mustafa Özeren Efendi Hazretleri olmak üzere, Damat Hasan Sabri Efendi, Babanzâde Ahmed Naim Efendi (damadı), Balıkesirli Abdülaziz Mecdi Tolun Efendi, Binbaşı Hasan Nevres Bey (Mekteb-i Harbiye'nin Fransızca hocası), Evrenozzade Sami Bey, Nâibi Sultan Şemseddin Paşa (Tahran sefiri), Ahmed Avni Konuk (Füsûs ve Mesnevî şârihi), Hüseyin Avni Konukman (hâkim), Kolağası Halil Efendi, Binbaşı Kazım Birön (Sohbetnâme yazarı), Yusuf Bahri Efendi, İsmail Fenni Ertuğrul ve (Çanakkale harbinde Büve zırhlısını batıran) Miralay Hilmi Sanlıtop Efendileridir.

Ahmed Amiş Efendi Hazretleri artık 'Fatih Türbedârı', 'Türbedâr Aziz', 'Türbedâr Ahmed Amiş Hazretleri' diye bilinir oldu. 1878 (h. 1296) yılından, 9 Mayıs 1920 (h. 20 Şaban 1338) tarihine kadar kırk sene türbedârlık yaptı.

Manasında 'iki ömr-i nebevî' ihsan edildiği buyrulan Türbedâr Ahmed Amiş Efendi Hazretleri, uzun ve bereketli bir ömür yaşadıkten sonra, damadı Ahmed Naim Efendi'nin Şehzâdebaşı'ndaki evinde 9 Mayıs 1920 (hicri 20 Şaban 1338) tarihinde Hakk'a yürüdü. Cenaze namazını Abdülaziz Mecdi Efendi kıldırdı. Türbedârlığını yaptığı Fatih Hazretlerinin camisinin haziresinde toprağa verildi. Mezar taşının kitabesi Evrenozzade Sami Bey tarafından yazıldı. Türbedâr Hazretleri, yazılı bir eser bırakmadı. Hatta fem-i saadetlerinden çıkan kelâm-ı âli kaydedilmek istendiğinde 'gönlünüze yazılsın, yazıp ta ne olacak' buyururlarmış. Telkin-i zikre tâlib olanlara 'istiğfar edin, salavât okuyun, Kur'an tilavet edin; her şeyi Kur'an da bulursunuz. Musâhebetü'l-ihvâna da devam ediniz buyurarak, ihvânını riyazât ve mücahedât ile yormaz ve sohbet yoluyla irşad, telkin ve terbiye ederlermiş.

Ahmet Amiş Efendi Hazretleri yerlerine Kayserili Mehmet Tevfik Efendi Hazretlerini türbedâr olarak ve irşad ma-

kamına bırakıp Hakk'a yürümüşlerdir. Mehmet Tevfik Efendi Hazretleri ise, yerlerine Maraşlı Ahmet Tahir Memiş Efendi Hazretlerini; o da Hakk'a yürürken Mustafa Özeren Efendi Hazretlerini vekil olarak bırakmışlardır. Füyûzât-ı Muhammediye-yi âliye bu suretle devam ede gelmiştir.

**Ahmed Amiş Efendi Hazretleri,
"İyi bir iş yaparsan bir vücud
giyer, senin hâdimin olur. Fena
iş yaparsan o da bir vücud giyer,
zebanin olur. Allah senin için
âhirette odun kömür yakmaz."
sözüyle, âhret hayatının bu
dünyadayken kazanılacağını
belirtmektedir.**

Ahmed Amiş Efendi'nin Evrenozzade Sami Efendi tarafından yazılan mezar taşı, Fatih Camii Haziresi.

Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin Âhiret ile İlgili Kelâmı Âlileri

Âhiret inancı, eski zamanlardan beri, birçok millet ve cemaati meşgul eden ve birçok dinin de üzerinde önemle durduğu bir konu olmuştur. Ancak âhiret itikadının İslâmiyet ile kemâlini bulduğu muhakkaktır. İslâm'a göre insanın hayatı ölümle son bulmaz. Aksine ölüm daha başka, daha yüksek bir hayatın kapısıdır. O kapı ise âhiret hayatına açılmaktadır. Bu sebeptendir ki müttakiler, âhireti dünya hayatının devamı olarak bilir ve ona göre say ve gayret ederler.

Âhiret hayatına inanmak, bu itikadı körükörüne kabul edip, her şeyi âhiretten umarak bu dünyada meskenet ve zillet içinde yaşamak değildir. Aksine, müslümanları bu dünyada da İslâm adına çalışmaya ve bu yolda ilerlemeye sevkeder. Nitekim İsrâ sûresinin 19-21. âyetlerinde, "Her kim mü'min olarak âhireti ister ve onun için layıkıyla çalışırsa, işte bunların sa'yi meşkur olur... Bak biz (insanların) bir kısmını, diğerlerine nasıl tafdil ettik (nasıl üstün kıldık). Elbette ki âhiret (erişilecek) dereceleri bakımından daha büyük, kazanılacak üstünlükler bakımından daha yüksektir." denilerek, âhiret hayatının dünya hayatına üstünlüğü vurgulanmaktadır. Bu âyet-i kerime'de bahsedilen kişiler ise şüphesiz ki Allah dostlarından başkası değildir. Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin yüz yılı aşan uzun ve bereketli hayatına bakıldığında, zatının bu müttakiler arasında yer aldığı görülür.

Ahmed Amiş Efendi Hazretleri, "İyi bir iş yaparsan bir vücud giyer, senin hâdimin olur. Fena iş yaparsan o da bir vücud giyer, zebanın olur. Allah senin için âhirette odun kömür yakmaz" sözüyle, âhiret hayatının bu dünyadayken kazanılacağını belirtmektedir. Bir başka sohbetinde ise "Cennetlik misin, cehennemlik misin, bilmek ister isen bulunduğun hale bak. Bulduğun hal cennetlik ise cennetliksin, cehennemlikse cehennemliksin." diyerek, bir yandan sâliklerine her an ölüme hazırlıklı olmalarını öğütlerken; bir yandan da iyi insanlar için cennet, kötü insanlar için cehennem hayatının bu dünyada başlayacağını belirtmektedir. Rahmân sûresinin 46. âyetinde bu mevzu şöyle anlatılmaktadır: "Rabbî'nin makamından korkan (Allah'ın huzurunda durarak nankörlükten sakınan, iman ve şükran ile itaat eden) insan için iki cennet vardır (biri bu dünya cenneti, diğeri âhiret cenneti)." Bu âyetten de anlaşılacağı üzere, müslüman olmanın gereklerini yerine getirip takva üzere yaşayanlar, saâdet-i dâreye erişmiş olurlar.

Bir gün Nevres Bey'le Beykozlu Ali Bey, Aziz Sultan'ı ziyarete giderken "Kiyamet ne ise bize târif buyursa" diye aralarında konuşurlar. Huzura girdiklerinde, Ahmed Amiş Efendi Hazretlerine daha suallerini sormadan, Türbedar Aziz: "Kiyamet, içlerin dış, dışların iç olacağı gündür." buyururlar. Birçok ehl-i hakikat gibi Ahmed Amiş Efendi Hazretleri de sâliklerine, bu dünya hayatını 'bir gün içlerin dış, dışların iç olacağı' gerçeğini idrak ederek, muhlisuddin olarak yaşamalarını öğütlemektedir. Yine bir başka sohbetinde Ahmed Amiş Efendi Hazretleri, kıyamet gününün alametleri ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: "Kiyamet yaklaştıkça enbiya varisleri bulunan evliyanın gittikçe makamları münhâl kalır. Gitgide yalnız varis-i Muhammedî kalınca, ona da biat eden bulunmayınca, alâmet-i kübrâ-yı kıyamet yer yer başlar." (A. Erdem, s. 15-85).

Ahmed Amiş Efendi Hazretleri ve diğer mutasavvıflar için aslında bu dünya hayatı ile âhîret hayatının bir farkı yoktur. Çünkü Allah dostları, daha bu dünyadayken eşyanın mahiyetini ve hakikatını bilerek Hakk'a yönelmiş ve Hakk ile daim olmuşlardır. Çünkü onlar, saâdet-i dâreyne ulaşmanın ancak Hakk'a kurbîyetle mümkün olacağını bilincindedirler. Onların yolu muhabbet yoludur. Muhabbette fani olan, vuslatta bâki olur.²

Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin, irşad ve telkin yoluyla sâliklerini bu noktaya getirmek için sunduğu hakikatler ise: Allah ve Resûlüne tabi olmak ve Resûl'ün ehl-i beytine muhabbet etmek, imanında sabit, ahdinde kâim olmaktır. Hiçbir karşılık beklemeden halka hizmet etmek ve bir ibadet neşvesiyle başkalarına yardım elini uzatmaktır.

Hûlâsa, dinî hayatı şuurla yaşayanlar için ölüm korkulacak bir şey olmaktan çıkar, Rablerine kavuşmanın bir vesilesi olur. Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin "Mümine en büyük hediye ölümdür, fakat istemeyiniz." kelâmı da bu hakikatın beyanıdır.

"Türbedar Ahmed Amiş Efendi Hazretlerinin, mübarek hatt-ı desti ile yazmış oldukları vird-i şerifin sonuna ekledikleri kelime-i tayyibelerdir.

"Ehlullahın yanında kerâmâtın ecelli azamı taatla telezüz eylemektir.

Halvette ve kesrette ve dahi her nefeste hazır olup Allah'ı zikir eylemek kerâmâttandır.

Ve dahi varidat olup inşirah hâsıl oldukça vekâr-ı sekînesi ziyade olup, edep ve haya üzere olmak kerâmâttandır.

Ve cemi-i ahvalde Allah'tan razı olmak kerâmâttandır.

Yoksa mücerret harkı âde zuhur eylemek keramet değildir. Zira tasarruf ehl-i mahcuptur. Marifet ehli eşyanın üzeri ne ise hakkıyla bilmiş ve görmüştür".

Bizim yolumuzun esası Allah'tan gafil olmamak ve kimseyi incitmemektir.

Marifet Hakk'tan razı olmaktır.

Şeriatı tut, hakikatı yut. Selamet ondadır. Mürşit, salikin teşerru'nu muhafaza içindir.

Nezâfet-i şer'iyyenin dışındaki nezafetten Allah'a sığınırım.

Okudukları Kur'an-ı Kerim'i kapatırken 'Ya Rabbi! Cümle ümmet-i Muhammed'le beraber bizi de (Kur'an'ın) ilmiyle amel eyle' diye dua ederlerdi. ■

■ D İ P N O T L A R

1. O sırada Bosnalı Mehmed Tevfik Efendi Hazretleri, Zeyrek'te halen mevcut olan Mimar Sinan'ın eseri olan Çinili Hamamını işletiyordu.
2. Bu yolun büyüklerinden Ma'ruf Kerhiye sordular: "-seni bu derece ibadete sevk eden nedir, ölümü anmak mı?" Cevap verir: "-ölüm dediğin ne ki?" Tekrar sorulur: "-Kabir ve berzahı anmak mı?" "-Kabir dediğin ne ki?" Yine sorulunca: "-cehennem korkusu ve cennet ümidi

mi?" Ma'ruf cevap verdi: "-Bunlarda ne ki, bu saydığın şeylerin hepsini elinde tutan zat-ı Kibriya öyle bir yüceden yüce varlıktır ki; eğer onu seversen, bu dediklerinin hepsini sana unutturur, kendisi ile aranda bir mağrifat, bir bilgi, bir taşınma olur ve onun sayesinde bunların hepsinden seni kurtarır." (A. Naim, s. 66).

■ K A Y N A K Ç A

- Abdülbaki Gölpınarlı, Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri, İstanbul, 1977; Yüz Soruda Tasavvuf, İstanbul, 1969.
- Ahmet Avni Konuk, Atatürk Kütüphanesi DE, No: 449-1688, sayfa:17.
- Ahmet Naim Efendi, İslam Ahlakının Esasları, İstanbul 1963, Yücel Yayınları.
- Ahmet Erdem, Sertürbedar Ahmed Amiş Efendinin kelâmı alilerinden zaptedilen bazıları.
- Ahmet Güner Sayar, "Fatih Türbedarı Ahmed Amiş Efendi ile Sohbetler", Türk Edebiyatı, 408 (2007), İstanbul, s. 48-52.
- Ali Rıza Özcan, Fatih Külliyesi II- Hazire, sayfa: 204-207.
- Ekrem Işın, Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, I, 118-119.
- Erdem Memişoğlu, Cihan Sertürbedarı Huzurunda, Ankara, 2004.
- Evrenoszâde Sami, Atatürk Kütüphanesi, Bibliyografya DE, No:1858.

- Hakkı Önkal, Osmanlı Hanedan Türbeleri, Ankara, 1992.
- Halil İnalçık, Kuruluş Dönemi Osmanlı Sultanları, İSAM, İstanbul, 2010.
- Hüseyin Vassaf, Sefine-i Evliyâ, Kitabevi, IV, 155-157.
- Kazım Birön, Sohbetname, 1953.
- Mustafa Özdamar, Ahmed Amiş Efendi, İstanbul, 1997.
- Nihat Hayri Azamat, TDV İslam Ansiklopedisi, I, 43-44.
- Osman Ergin, Balıkesirli Abdülaziz Meccî Tolun Hayatı ve Şahsiyeti, Kenan Basımevi, 1942.
- Ömer Asım Aksoy, Aydi Divânı, XXXIV, Ankara, 1954.
- Sadık Vıcdani, Tomar-Melamilik, İstanbul, 1340; Tomar-Halvetilik, İstanbul, 1341.
- Yaşar Nuri Öztürk, Bosnalı Muhammed Tevfik Halveti, Yeni Boyut, İstanbul, 1991.